

Bendrojo ugdymo mokyklų 2021 m. įsivertinimo ir pažangos duomenų apžvalga

Edita Gailiūtė

Turinys

Įvadas

1. Imties charakteristika
2. Vertinimo modelis
3. Stipriosios, silpnosios ir tobulintinos sritys
4. Pažangos duomenys
5. Apibendrinimai

Įvadas

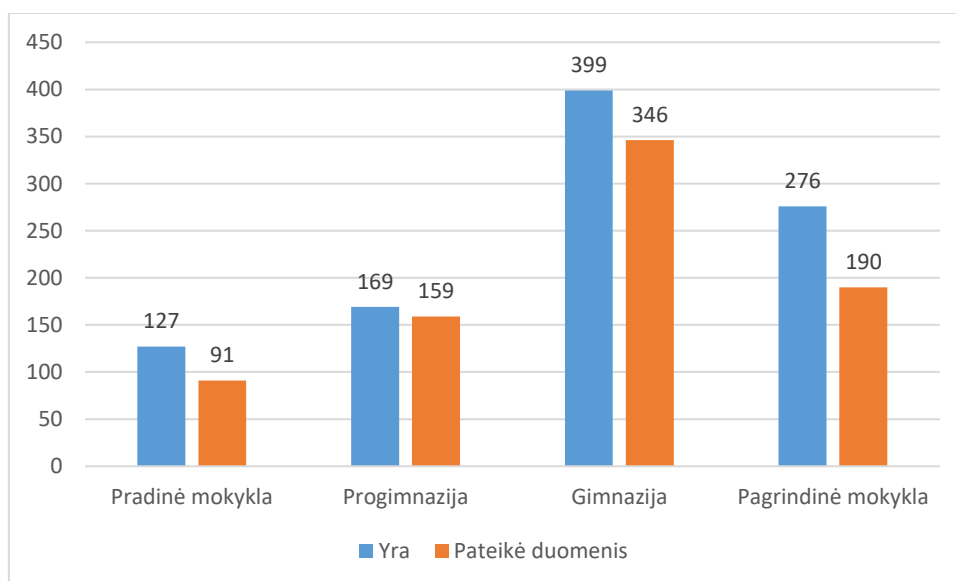
Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose (BUM) įsitvirtina veiklos kokybės įsivertinimo procesai, kurie mokyklose prasidėjo beveik prieš 20 metų. Nuo 2005 m. BUM nacionaliniam lygmeniui teikia įsivertinimo ir pažangos duomenis, tai rodo, kad daugumoje mokyklų šie procesai iš tiesų vyksta. Pagal gaunamus duomenis galima pastebėti bendras tendencijas: kokios yra Lietuvos BUM stipriosios, silpnosios ir pasirenkamos tobulinti pusės, kokia yra daroma pažanga. BUM pažangos aprašymai yra skelbiami ŠVIS sistemoje. Šioje apžvalgoje pateikiami apibendrinti duomenys, kurie rodo bendras tendencijas, veiklos kokybės įsivertinimo rezultatus.

1. Imties charakteristika

2020–2021 m. m. (arba 2021 m.) apibendrintą įsivertinimo ir pažangos informaciją pateikė 786 arba beveik 81 proc. visų Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų.

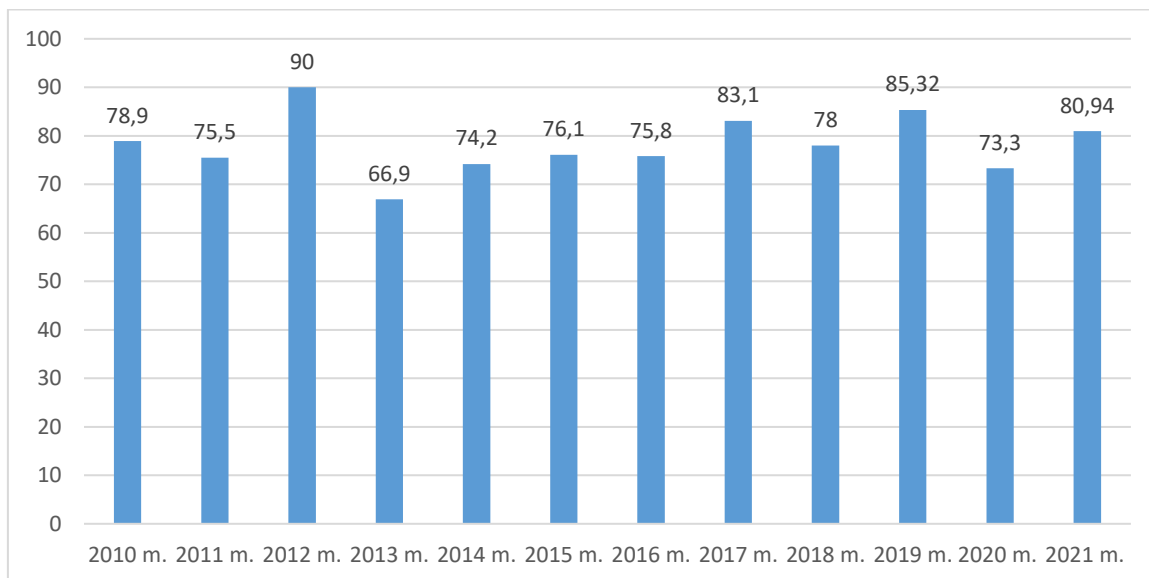
1 pav. matote mokyklų pasiskirstymą pagal tipą. Mėlyname stulpelyje – mokyklų skaičius, kiek jų yra, o oranžiniame – kiek to tipo mokyklų pateikė įsivertinimo ir pažangos duomenis. Juos pateikė dauguma pradinių mokyklų, progimnazijų, gimnazijų, pagrindinių mokyklų.

1 pav. Įsivertinimo ir pažangos duomenis pateikusių mokyklų pasiskirstymas pagal tipą

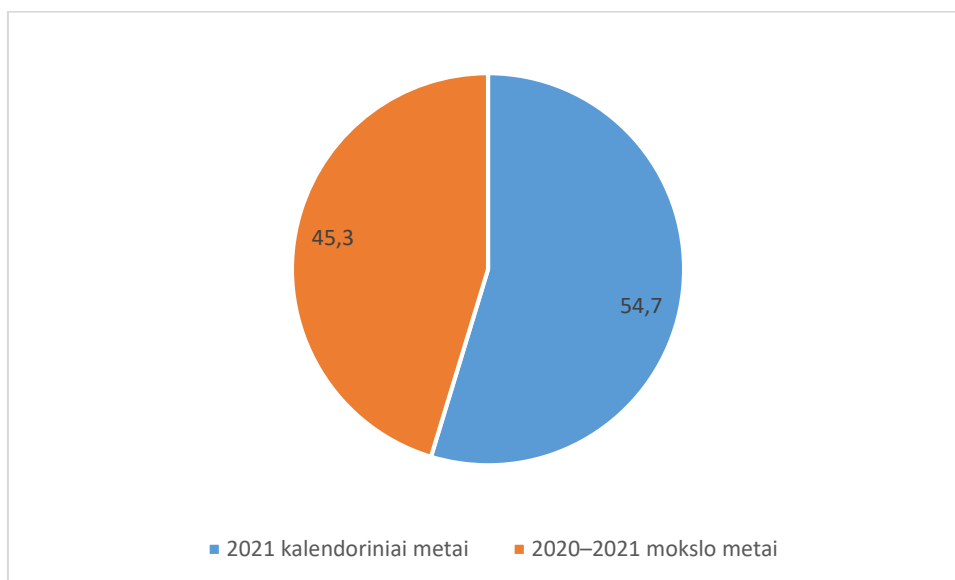
2 pav. galima pamatyti, kokios yra įsivertinimo ir pažangos duomenų pateikimo tendencijos pagal įsivertinimo ir pažangos anketą, jos yra gana panašios. Daugiausia BUM pateikė duomenis 2012 m. (90 proc.), mažiausiai – 2013 m. (66,9 proc.).

2 pav. Palyginimas su praėjusiais metais

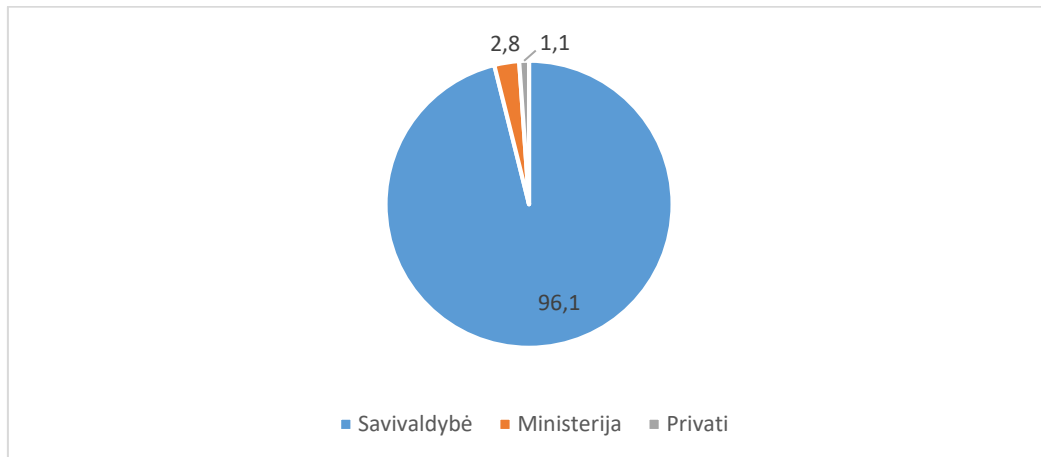
3 pav. rodomas BUM pasiskirstymas pagal laikotarpį, už kurį atliekamas įsivertinimas. Kadangi procesai mokyklose skiriasi, jos gali pasirinkti. 45,3 proc. BUM įsivertina už mokslo metus, o 54,7 proc. už kalendorinius metus, tai rodo, kad nėra bendro nacionalinio susitarimo dėl įsivertinimo procesų.

3 pav. Laikotarpis, už kurį atliekamas įsivertinimas (N=786, proc.)

Mokyklos priklauso keliems savininkams. 4 pav. galima pamatyti, kiek BUM, pateikusių įsivertinimo ir pažangos duomenis, savininkas yra savivaldybė, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija bei kiek privačių BUM pateikia duomenis. 96,1 proc. BUM pateikusių įsivertinimo ir pažangos duomenis savininkas yra savivaldybė, 2,8 proc. – ministerija, 1,1 proc. mokyklų yra privačios.

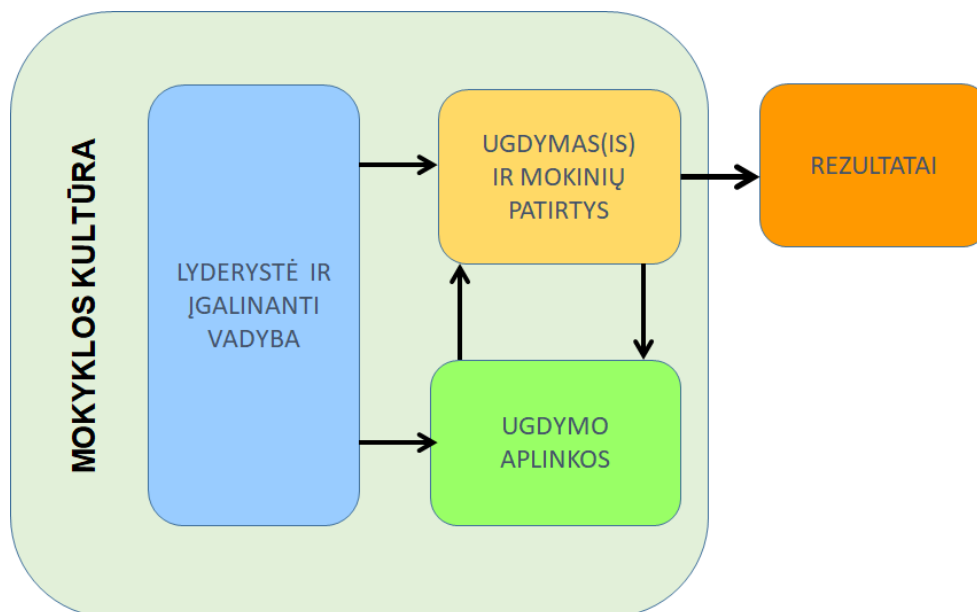
4 pav. Mokyklos savininkas (N=786, proc.)

2. Vertinimo modelis

Įsivertinimo modelį (5 pav.) sudaro keturios vertinimo sritys, susijusios priežastiniais ryšiais: Rezultatai, Ugdymas(is) ir mokinių patirtys, Ugdymo aplinkos, Lyderystė ir įgalinanti vadyba. Kaip matome šioje schemoje, Lyderystė ir vadyba lemia Ugdymosi ir mokinių patirčių ir Ugdymosi aplinkų kokybę. Rezultatų kokybę lemia kokybiški procesai. Rezultatai yra kitų vertinimo sričių padarinys.

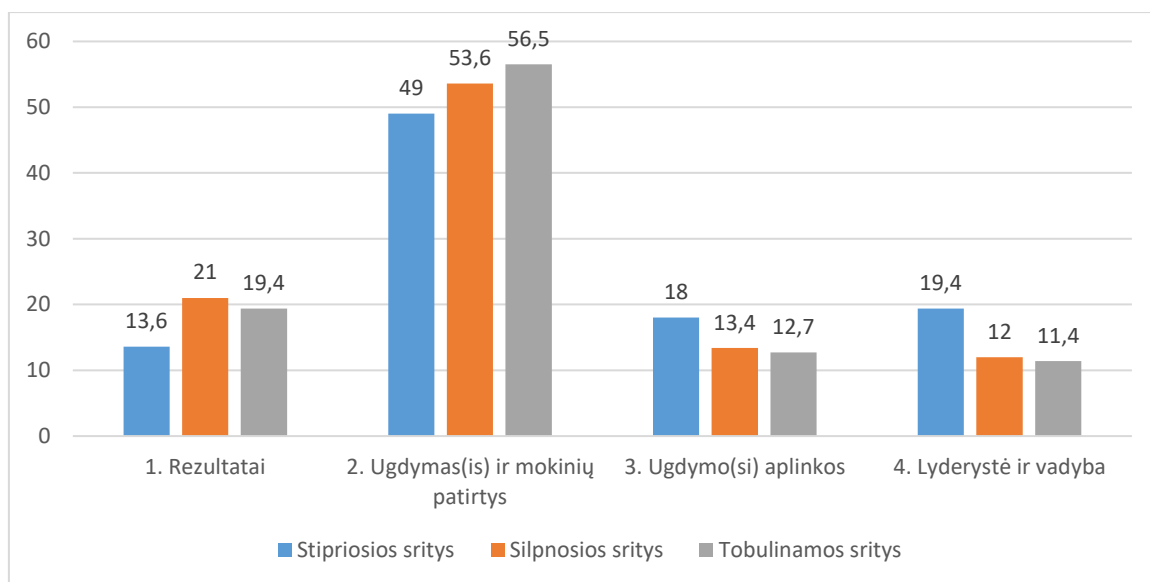
5 pav. Mokyklos, įgyvendinančios bendrojo ugdymo programas, veiklos kokybės įsivertinimo metodikos (2016) 2 priedas

3. Stipriosios, silpnosios ir tobulintinos sritys

Daugiausia dėmesio sulaukia Ugdymo(si) ir mokinių patirčių sritis: 49 proc. mokyklų nurodė, kad tai stipri jų pusė, 53,6 proc. nurodė, kad čia yra silpna jų pusė, ir 56,5 proc. nurodė, kad jų tobulintinas rodiklis yra šioje srityje. Antra pagal dažnumą yra Rezultatų sritis, toliau – Ugdymo(si) aplinkų ir Lyderystės ir vadybos sritys. Rezultatų srityje 13,6 proc. BUM nurodė, kad čia jų stiprusis aspektas, 21 proc. nurodė, kad čia silpnasis jų veiklos aspektas, 19,4 proc. nurodė, kad čia yra tobulintinas jų veiklos aspektas. 18 proc. BUM nurodė, kad jų stiprusis aspektas yra Ugdymo(si) aplinkų srityje, 13,4 proc. nurodė, kad šioje srityje yra jų silpnasis aspektas, ir 12,7 proc. nurodė, kad čia jų tobulintinas aspektas. Lyderystės ir vadybos sritį kaip stiprią pasirinko 19,4 proc. BUM, 12 proc. BUM nurodė, kad šioje srityje yra jų silpnasis aspektas, ir 11,4 proc. nurodė, kad čia yra jų tobulintinas aspektas.

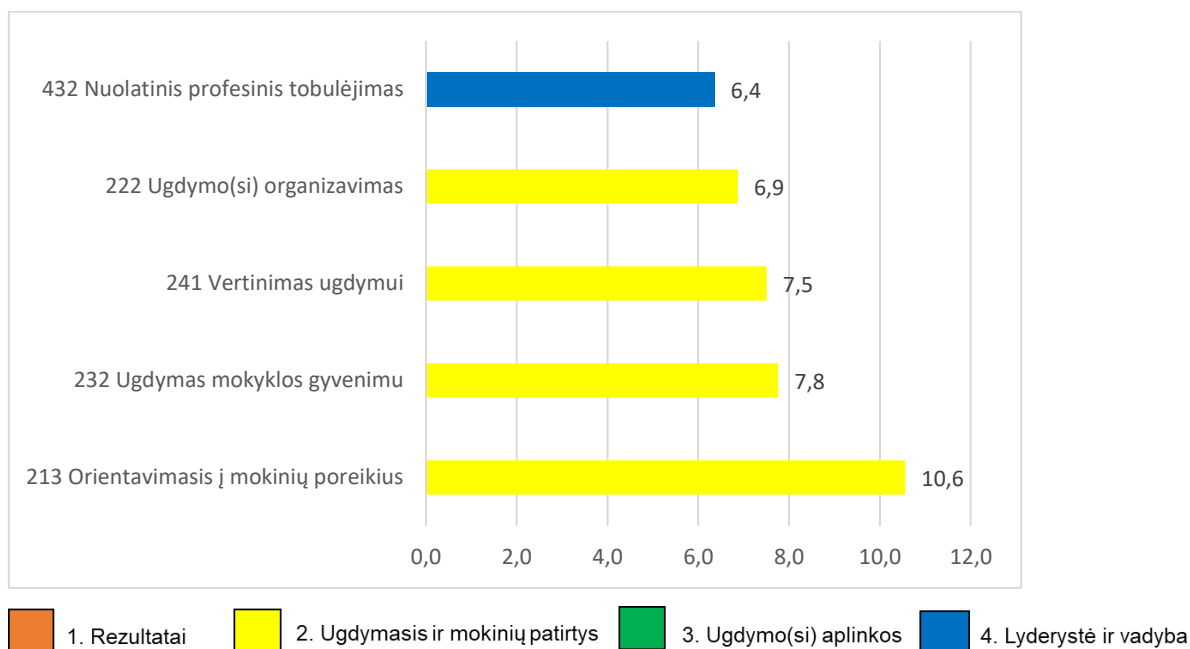
6 pav. 2021 m. įsivertinimo **stipriosios, silpnosios ir tobulinamos** sritys (proc.)

Įsivertinimo metu nustatyti **stiprieji** veiklos aspektai

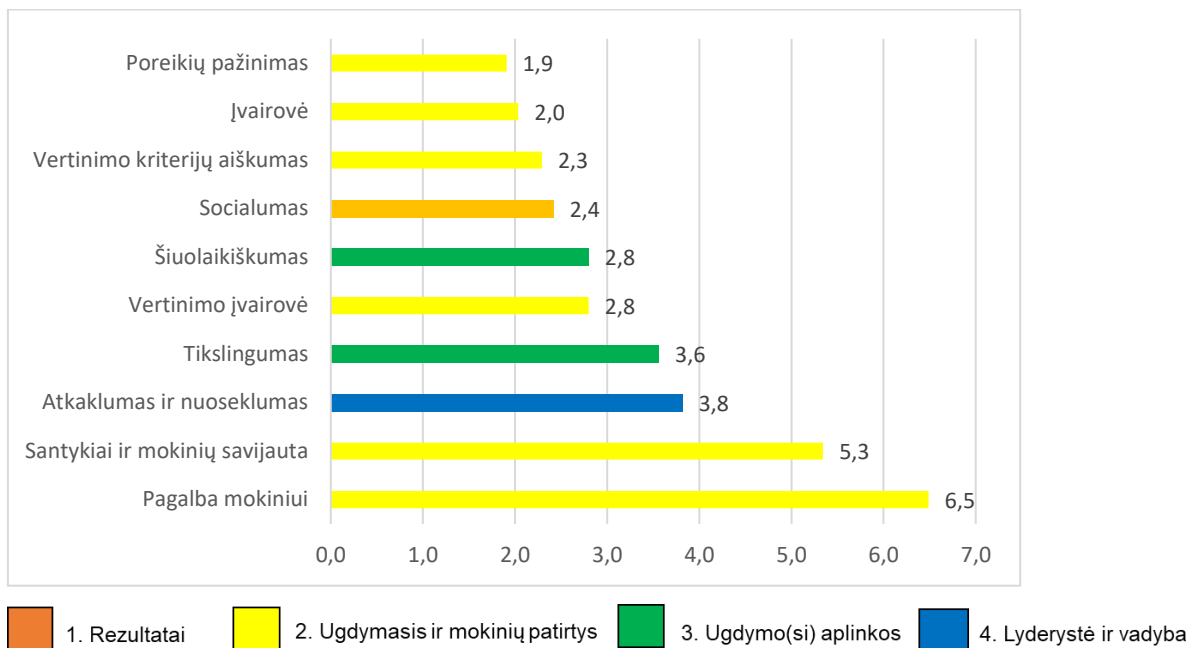
7 pav. matome, kad 10,6 proc. mokyklų kaip stiprybę nurodo Orientavimąsi į mokinių poreikius, 7,8 proc. nurodė Ugdymą mokyklos gyvenimu, 7,5 proc. nurodė Vertinimą ugdymui, 6,9 proc. nurodė Ugdymo(si) organizavimą, 6,4 proc. nurodė rodiklį iš Lyderystės ir vadybos srities – Nuolatinį profesinį tobulėjimą. Tokie yra dažniausiai nurodomi rodikliai.

7 pav. Įsivertinimo metu nustatyti **stiprieji** veiklos aspektai, dažniausių rodiklių penketukas, proc.

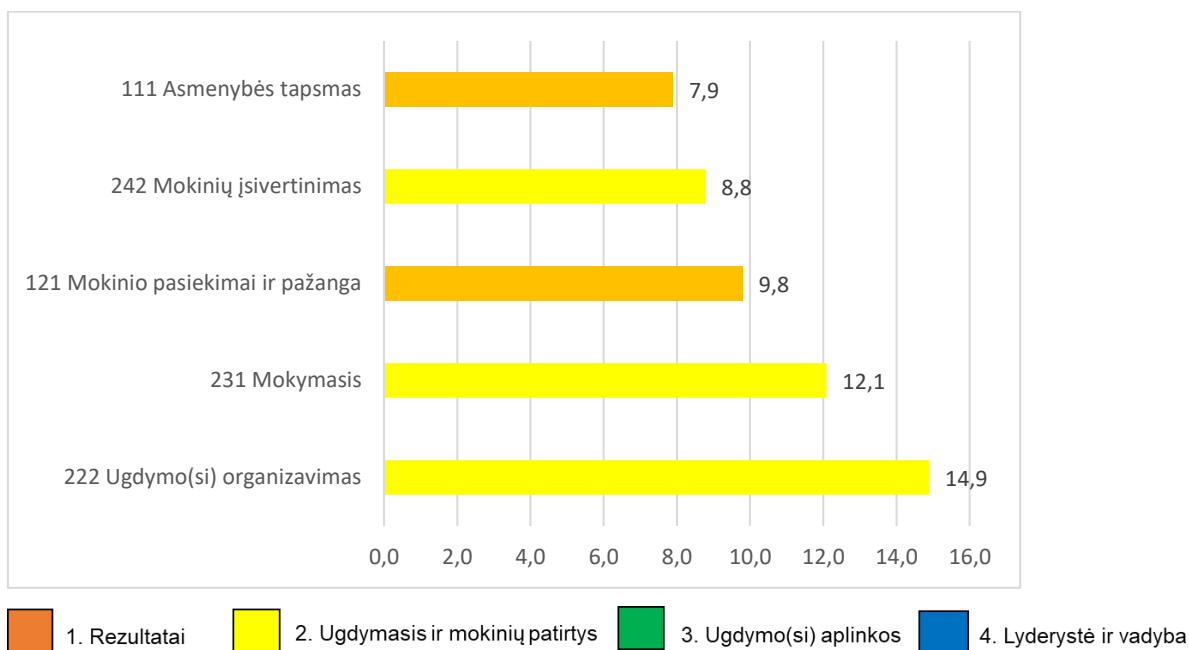

Įsivertinimo metu nustatyti **stiprieji** veiklos aspektai pagal raktinį žodį

Toliau matome (8 pav.), kad mokyklos kaip stiprųjį aspektą nurodo raktinius žodžius iš įvairių sričių, daugiausia dėmesio sulaukia Ugdymo(si) ir mokinių patirčių sritis. Mokyklos dažniausiai kalba apie Pagalbą mokiniui (6,5 proc.), Santykius ir mokinių savijautą (5,3 proc.), Vertinimo įvairovę (2,8 proc.), Vertinimo kriterijų aiškumą (2,3 proc.), Įvairovę (2 proc.), Poreikių pažinimą (1,9 proc.) iš Ugdymo(si) ir mokinių patirčių srities. Taip pat dažnai minimi du raktiniai žodžiai iš Ugdymosi aplinkų srities – Tikslingumas (3,6 proc.) ir Šiuolaikiškumas (2,8 proc.), po vieną raktinį žodį iš Rezultatų srities (Socialumas – 2,4 proc.) ir Lyderystės ir vadybos srities (Atkaklumas ir nuoseklumas – 3,8 proc.).

8 pav. Įsivertinimo metu nustatyti **stiprieji** veiklos aspektai pagal raktinį žodį, proc.Įsivertinimo metu nustatyti **silpnieji** veiklos aspektai

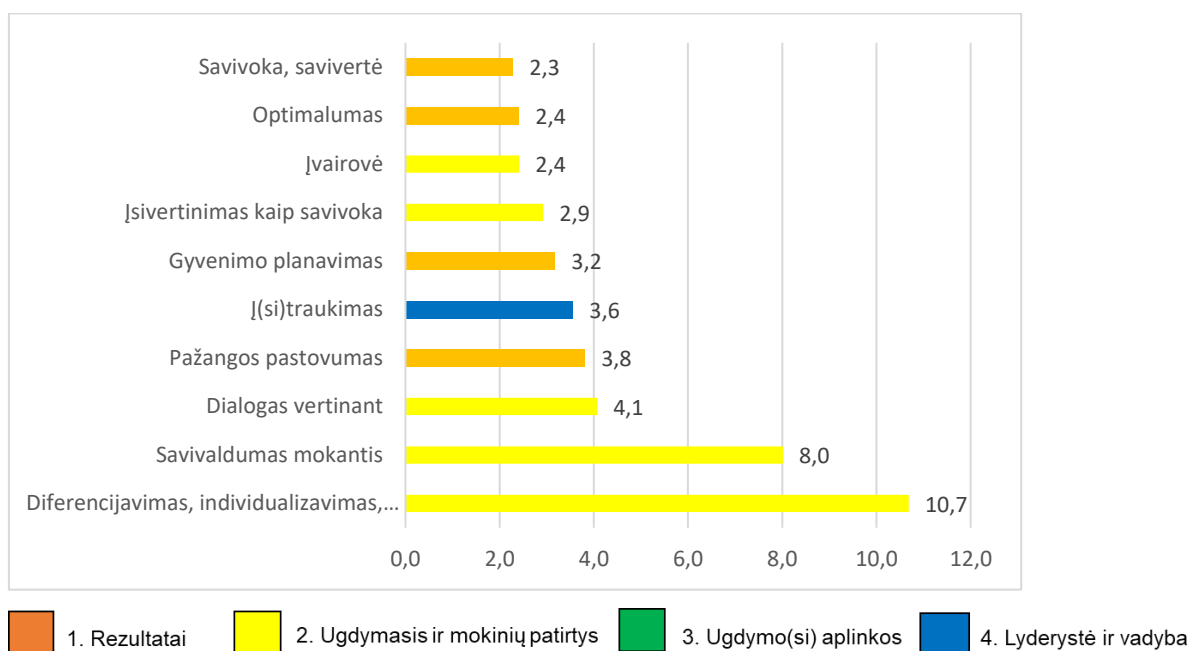
9 pav. matome, kad tarp dažniausiai nurodomų silpnų aspektų dominuoja Ugdymo(si) ir mokinių patirčių sritis. 14,9 proc. BUM kaip silpną nurodo Ugdymo(si) organizavimą, 12,1 proc. nurodo Mokymąsi, 8,8 proc. nurodo Mokinių įsivertinimą. 9,8 proc. nurodo Rezultatų srities rodiklį Mokinio pasiekimai ir pažanga, 7,9 proc. nurodo Asmenybės tapsmą.

9 pav. Įsivertinimo metu nustatyti **silpnieji** veiklos aspektai, proc.

Įsivertinimo metu nustatyti **silpnieji** veiklos aspektai pagal raktinį žodį

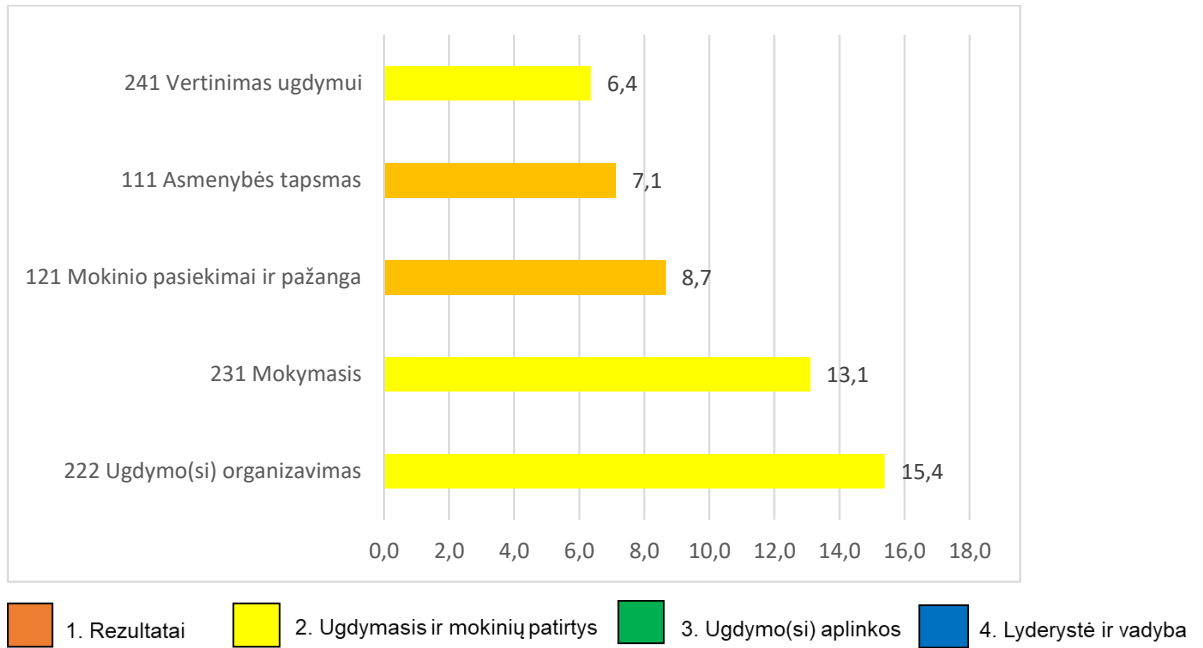
Tarp dažniausių raktinių žodžių (10 pav.) yra 5 iš Ugdymo(si) ir mokinių patirčių srities. Matome, kad 10,7 proc. nurodo Diferencijavimą, individualizavimą, suasmeninimą, 8 proc. nurodo Savivaldumą mokantis, taip pat dažnai nurodomi yra Dialogas vertinant (4,1 proc.), Įsivertinimas kaip savivoka (2,9 proc.), Įvairovė (2,4 proc.) iš Ugdymo(si) ir mokinių patirčių srities. Tarp silpnųjų yra vienas raktinis žodis iš Lyderystės ir vadybos srities – tėvų Į(si)traukimas (3,6 proc.), keturi raktiniai žodžiai iš Rezultatų srities: Pažangos pastovumas (3,8 proc.), Gyvenimo planavimas (3,2 proc.), Optimalumas (2,4 proc.) ir Savivoka, savivertė (2,3 proc.).

10 pav. Įsivertinimo metu nustatyti **silpnieji** veiklos aspektai pagal raktinį žodį, proc.

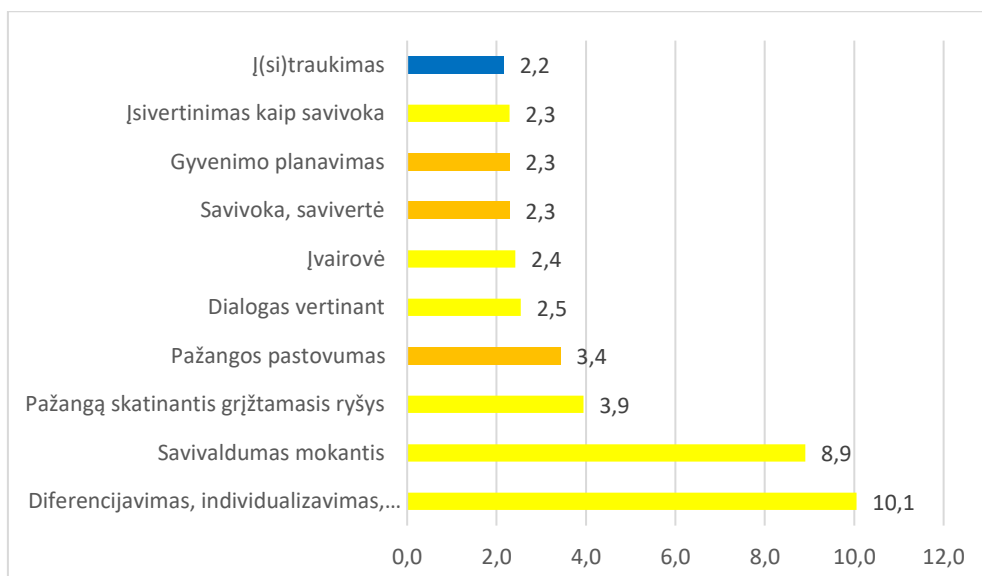
Įsivertinimo metu nustatyti dažniausi **tobulintini** veiklos aspektai

Tarp tobulintinių aspektų (11 pav.) taip pat dominuoja Ugdymo(si) ir mokinių patirčių sritis. 15,4 proc. mokyklų kaip tobulintinį aspektą nurodo Ugdymo(si) organizavimą, 13,1 proc. nurodo Mokymąsi, 6,4 proc. nurodo Vertinimą ugdymui. Taip pat yra du rodikliai iš Rezultatų srities: 8,7 proc. mokyklų nurodė Mokinio pasiekimus ir pažangą, 7,1 proc. nurodė Asmenybės tapsmą.

11 pav. Įsivertinimo metu nustatyti dažniausi **tobulintini** veiklos aspektai, proc.

Įsivertinimo metu nustatyti **tobulintini** veiklos aspektai pagal raktinį žodį

Tarp dažniausių tobulintinių aspektų (12 pav.) yra net 6 raktiniai žodžiai iš Ugdymo(si) ir mokinių patirčių srities. 10,1 proc. nurodė Diferencijavimą, individualizavimą, suasmeninimą, 8,9 proc. nurodė Savivaldumą mokantis iš Ugdymo(si) ir mokinių patirčių srities. Mokyklos taip pat nurodė Pažangą skatinantį grįžtamąjį ryšį (3,9 proc.), Dialogą vertinant (2,5 proc.), Įvairovę (2,4 proc.), Įsivertinimą kaip savivoką (2,3 proc.). Taip pat mokyklos nurodė tris rodiklius iš Rezultatų srities: Pažangos pastovumą (3,4 proc.), Savivoką, savivertę (2,3 proc.) ir Gyvenimo planavimą (2,3 proc.). 2,2 proc. mokyklų nurodė Lyderystės ir vadybos srities raktinį žodį Į(si)traukimas (apie tėvų įsitraukimą).

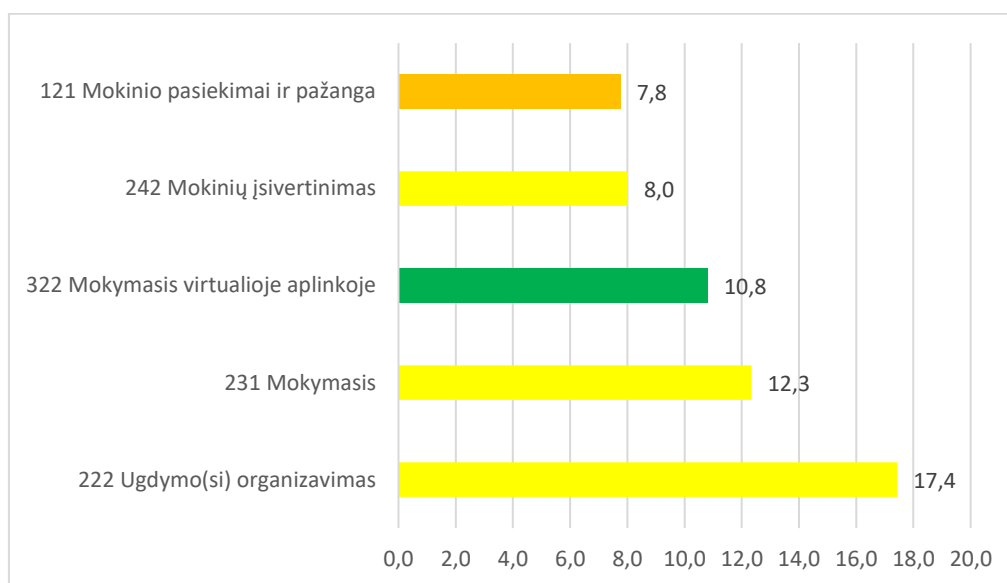
12 pav. Įsivertinimo metu nustatyti **tobulintini** veiklos aspektai pagal raktinį žodį, proc.

4. Pažangos duomenys

Mokyklos tarp dažniausių nurodė rodiklius iš trijų sričių (13 pav.): 17,4 proc. nurodė Ugdymo(si) organizavimą, 12,3 proc. nurodė Mokymąsi, 8 proc. nurodė Mokinių įsivertinimą iš Ugdymo(si) ir mokinių patirčių srities. 10,8 proc. BUM nurodė Mokymąsi virtualioje aplinkoje iš Ugdymo(si) aplinkų srities ir 7,8 proc. nurodė Mokinio pasiekimus ir pažangą iš Rezultatų srities.

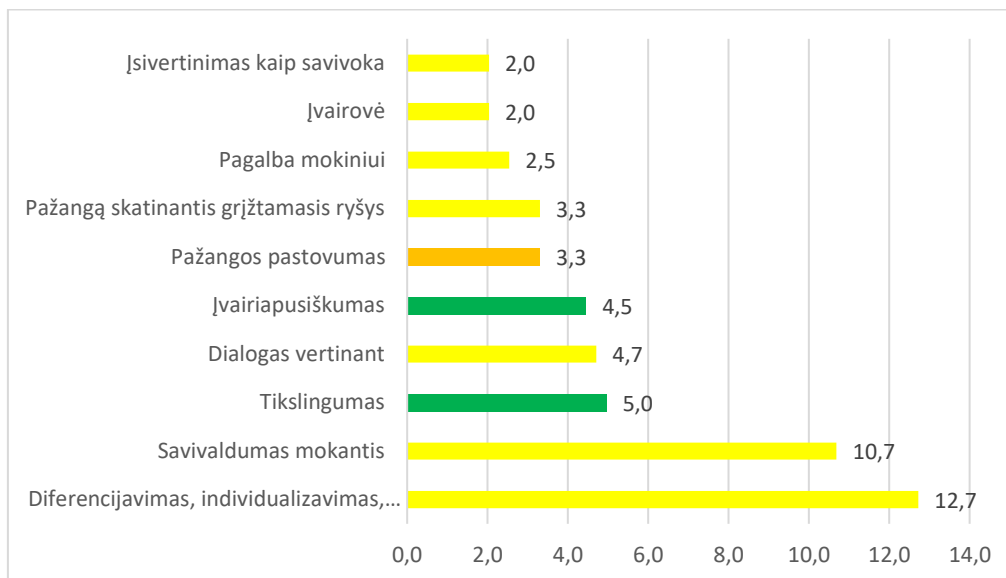
13 pav. Pažangos rodiklis, proc.

Pažangos raktinis žodis

Net 7 iš dažniausiai nurodytų raktinių žodžių yra iš Ugdymo(si) ir mokinių patirčių srities (14 pav.). 12,7 proc. nurodė Diferencijavimą, individualizavimą, suasmeninimą, 10,7 proc. nurodė Savivaldumą mokantis – tai gana aukšti procentai. Taip pat mokyklos nurodė Dialogą vertinant (4,7 proc.), Pažangą skatinantį grįžtamąjį ryšį (3,3 proc.), Pagalbą mokiniui (2,5 proc.), Įvairovę (2 proc.), Įsivertinimą kaip savivoką (2 proc.). Mokyklos taip pat nurodė du raktinius žodžius iš Ugdymo(si) aplinkų srities – Tikslingumą (5 proc.) ir Įvairiapusiškumą (4,5 proc.), taip pat vieną raktinį žodį iš Rezultatų srities – Pažangos pastovumą (3,3 proc.).

14 pav. Pažangos raktinis žodis, proc.

1. Rezultatai 2. Ugdymasis ir mokinių patirtys 3. Ugdymo(si) aplinkos 4. Lyderystė ir vadyba

5. Apibendrinimai

Kaip ir ankstesniais metais, daugiausia dėmesio sulaukia Ugdymo(si) ir mokinių patirčių sritis – mokyklos dažniau nurodo šios srities stipriuosius, silpnuosius, tobulintinus aspektus ir padarytą pažangą.

Rezultatų, Ugdymo(si) aplinkų ir Lyderystės ir vadybos sritys sulaukia mažiau dėmesio – jos rečiau pasirenkamos kaip stiprios, silpnos, tobulintinos ar tos, kur padaryta pažanga.

Dažniausiai nurodoma stiprybė – Orientavimasis į mokinių poreikius.

Dažniausiai nurodomas raktinis žodis tiek tarp silpnųjų, tobulintinų ir pažangos raktinių žodžių yra Diferencijavimas, individualizavimas, suasmeninimas, tai rodo mokyklų susikoncentravimą į šį aspektą, norą ir poreikį prie jo dirbti.